

מרכז יצחק רבין
The Yitzhak Rabin Center

איך פותרים מחלוקת?

לכיתות ג'-ו'

מטרות: להציע כללים להתמודדות עם מצבי מחלוקת האופייניים לחברת התלמידים.
לנסח כללים מוסכמים להתנהגות בכיתה.
עזרים: כרטיסיות אירועים, כרטיסיות עבודה, בריסטול או קלף.

מהלך הפעילות

במליאה

המנחה ירשום על הלוח את המילה "מחלוקת" (אפשר לגזור מן המילה מילים נוספות), והתלמידים יציגו דוגמאות המבטאות מחלוקת בחיי היום-יום.
אפשר להיעזר בשאלות האלה:

- מתי מתעוררת מחלוקת? באילו נסיבות? (ביני לבין עצמי או ביני לבין אחרים?)
- מה קל יותר – להחליט החלטות רק בעבור עצמי או להחליט החלטות במחלוקת שמעורבים בה אחרים?
- אילו דרכי התמודדות עם מחלוקת מוכרות לכם (דעת הרוב, דעת המיעוט, ויתור, פשרה, חוקים, הפרדה)?

בקבוצות

כל קבוצה תקבל כרטיסיית אירוע המתארת סיטואציה של מחלוקת בכיתה. אפשר לבחור ארוע אחד לכל הקבוצות ולחלופין אפשר לשחזר אירוע אמיתי מחיי הכיתה.

אירוע א

לכיתה הגיע תלמיד חדש. הוא אינו משתלב במשחק עם כולם ובדרך כלל אף מפריע – מתפרץ למשחק כדורגל, חוטף את הכדור ובורח. כשהילדים משחקים באוסף הקלפים האהוב עליהם הוא קורע את הקלפים. חלק מתלמידי הכיתה ביקשו להכריז עליו חרם, ואילו אחרים טענו שיש לנסות להתקרב אליו ולהבין את הסיבות להתנהגותו.

אירוע ב

המורה וכמה תלמידים מתנדבים עבדו קשה מאוד על קישוט הכיתה. הם תלו כרזות יפות והניחו עציצים על אדן החלון. בוקר אחד נכנסה המורה לכיתה וראתה כי כל עבודתם ירדה לטמיון: הכרזות נתלשו והעציצים הושחתו. בתגובה הודיעה המורה שהטיוול המתוכנן מבוטל, מאחר שהאחריות מוטלת על הכיתה כולה. בכיתה התעורר ויכוח האם כל התלמידים צריכים להיענש או שיש למצוא את האשמים.

אירוע ג

בכיתה ה' לומדים התלמידים על תרבויות ועל עדות שונות בישראל. אחד מהם הציע להיפגש עם ילדים בגילם השייכים למיעוט במדינת ישראל. כל התלמידים התלהבו והמורה הציעה לבקר ילדים משבט בדואי במתכונת של ביקורים הדדיים: מפגש אצלנו ומפגש אצלם. כמה תלמידים התנגדו לנסוע לשבט בדואי בטענה שהם חוששים וסבורים שמפגש כזה אינו רצוי בימים אלו. מה לעשות?

אירוע ד

בכיתה מארגנים את מסיבת חנוכה, והילדים מתחלקים לקבוצות: חלק מתכננים את ההצגה, חלק מכינים את התפאורה, וחלק מכינים הזמנות להורים. במהלך ההתארגנות התבדלה קבוצה קטנה של ילדים (שהם גם במקרה, או שלא במקרה, הילדים שמתחמקים תמיד מעבודה). הילדים האלה טענו שאינם מוכשרים לעשות אף דבר אחד מן הדברים שנעשים והם "סתם יקלקלו". שאר ילדי הכיתה כעסו מאוד, אך עם זאת אף אחד לא רצה שהם יצטרפו לקבוצה שלו, כדי שבאמת לא יקלקלו... מה לעשות?

אירוע ה

הכיתה מתארגנת לקראת מדורת ל"ג בעומר, ומתעורר ויכוח האם המדורה תהיה משותפת לכל התלמידים. קבוצה קטנה של תלמידים טוענת שהם בדרך כלל עובדים והשאר "תופסים עליהם טרמפ". הם מודיעים שנמאס להם שמנצלים אותם והם מתכוננים לעשות מדורה נפרדת, שאליה יזמינו רק את חבריהם הטובים.

כל קבוצה תציג את האירוע ואת דרכי ההתמודדות שבחרה בעזרת כרטיסיית העבודה:

- כיצד אפשר לפתור את הבעיה שהתעוררה?
- האם אפשר לנסח כלל התנהגות שיתאים גם למקרים נוספים של מחלוקת?

במליאה

כל קבוצה תציג את האירוע ואת הפתרון שבחרה ותנסח את הכלל שלפיו נפתרה הבעיה.

למנחה: חשוב להתייחס לדעת המיעוט

ממולץ לקשור את החוקים והכללים שהתלמידים מעלים לבעיות בוערות בכיתה.

לסיכום

- האם תמיד צריך להגיע לפתרון?
- באילו מקרים ניתן להגיע לפשרה?
- האם בכל מקרה פשרה היא פתרון?
- בעקבות הפעילות, איזו דרך אתה בוחר לאמץ בהתמודדות עם עימותים בעתיד? אילו אמצעים ודרכים יסייעו לך בכך?

העשרה: לכיתות ה'ו'

נסחו כללים מעשיים להתמודדות עם מחלוקת בקבוצה, בכיתה או בבית הספר.

אילו חוקים וכללי התנהגות תבחרו לכיתה?

אילו ועדות תקימו לשמירת הכללים? (משכני שלום, מגשרים צעירים...)

להלן כמה הצעות לכללים:

- לאפשר הבעת דעות שונות ומנוגדות.
- להקשיב, לגלות סובלנות, לא לבטל דעה שאינה מקובלת עליך ולא להשתיקה.
- לשאול את בעלי הדעות השונות שאלות הבהרה.
- להגיע לפשרה שתספק את בעלי הדעות השונות.
- להגיע להחלטה שכלליה יהיו מקובלים על הרוב.
- כל החלטה שתתקבל מחייבת את כלל החברים.

נספח: דוגמת כרטיסייה לעבודה בקבוצות

הכינו את האירוע להצגה בפני הכיתה והציעו דרכים לפתרון.

ענו על השאלות האלה:

- כיצד אפשר לפתור את הבעיה שהתעוררה?

- האם אפשר לנסח כלל התנהגות שיתאים גם למקרים נוספים של מחלוקת?

- כיצד לדעתכם אפשר לאכוף את החוקים?

- איזה חוק הייתם מחוקקים בדחיפות בכיתה שלכם?
